

UGIP „RINO ZANDONAI“ TUZLA

RADNIČKI POKRET I NOB U TUZLI - UČEŠĆE ITALIJANA

u povodu 27. jula

OKRUGLI STO

učesnici

Senad Begović, Kadrija Hodžić, Edina Pirić, Tihomir Knežiček

**CENTAR ZA KULTURU TUZLA
DOM MLADIH - KAMERNA SCENA**

31. jul 2025. 14 sati

finansira

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
Министарство за људска права и избјеглице БиХ

saradnja i podrška

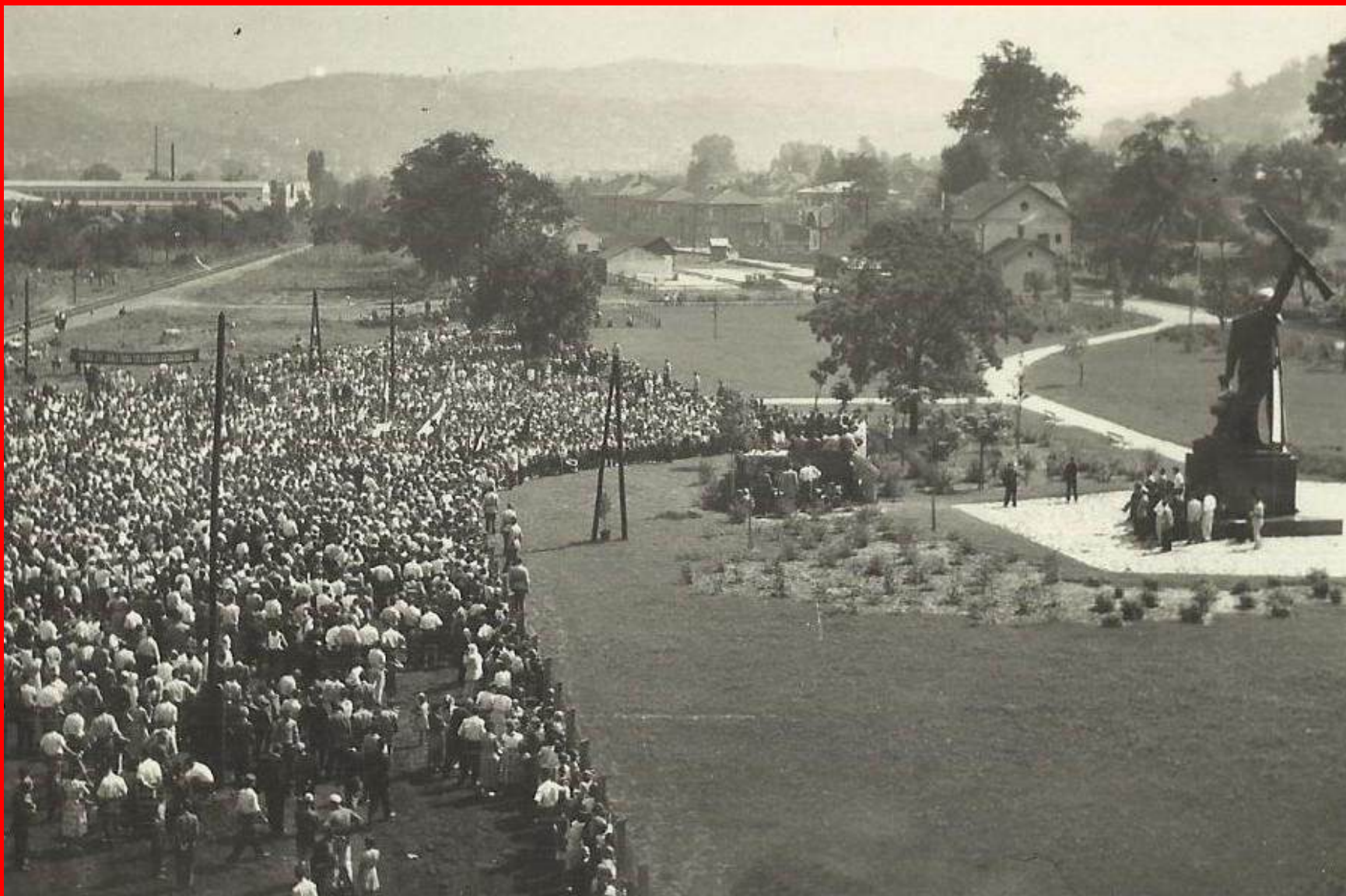

Senad Begović

Spomenici NOB-a u Tuzli 1945.-1992.

- Zakonodavni okvir za podizanje spomen obilježja i spomenika 1964/1968. – Narodna skupština SRBIH
- Autori spomenika: Ismet Mujezinović, Antun Augustinčić, Pero Jelisić, Dragiša Trifković, Gorislav Štambuk, Ivan Sabolić, Robert Frangeš Mihanović, Srećko Galić
- Husinski rudar, Ivan Sabolić – najveći spomenik na javnoj površini u BiH – na inicijativu Pašage Mandžića uz saradnju sa Ismetom Mujezinovićem – nivo zaštite

Sa svečane ceremonije otkrivanja spomenika u parku Kreka 27.
jula 1956.

ЈЕДИНИЦАМА НАРОДНО
ОСЛОБОДИЛАЧКЕ ВОЈСКЕ
УЧЕСНИЦИМА У HEROJSKIM
БОРБАМА ЗА ОСЛОБО
ДЈЕЊЕ НАШЕГ ГРАДА

Partizansko groblje na Slanoj banji
reljef Antuna Augustinčića i Ismeta Mujezinovića

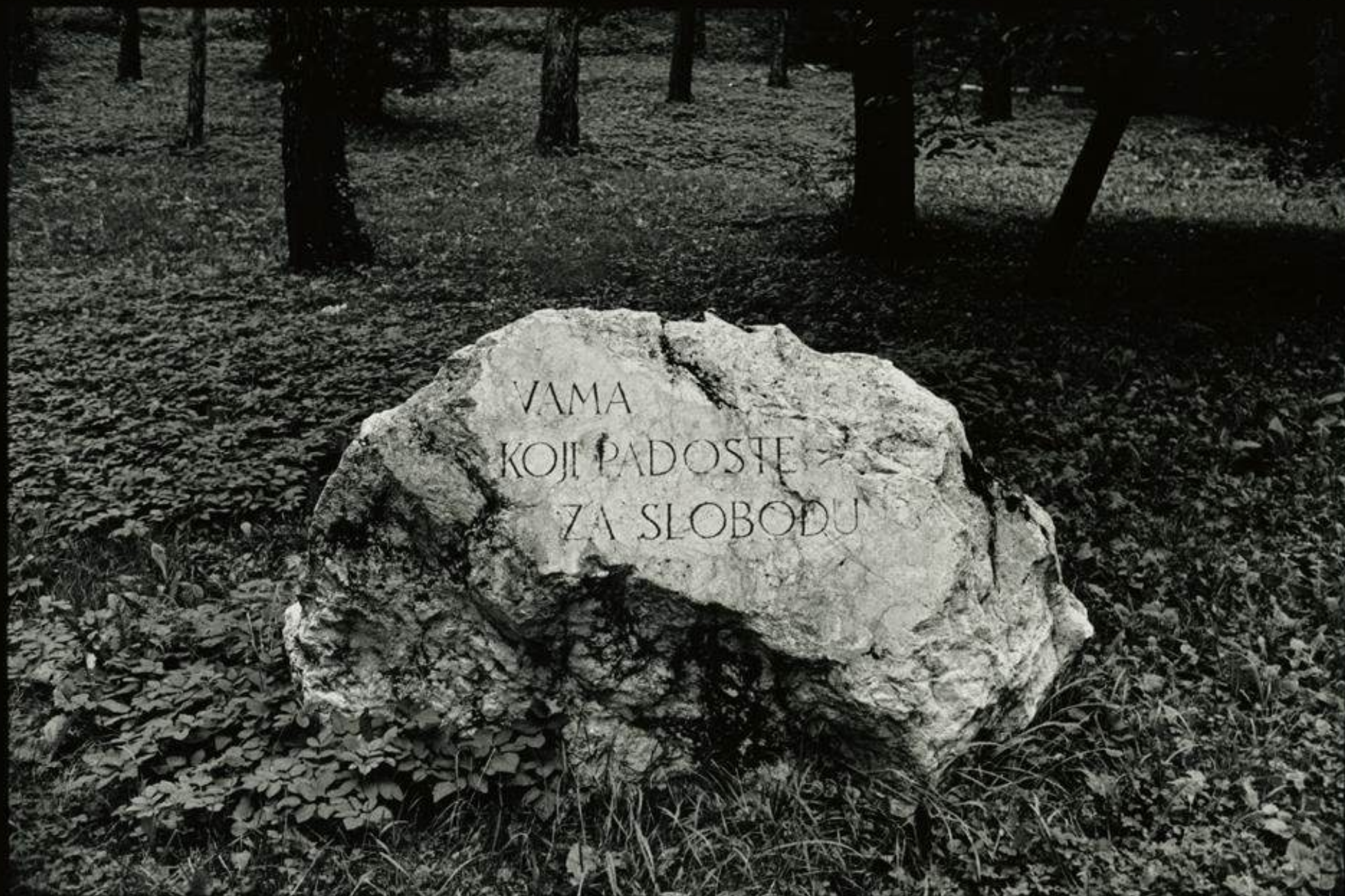

MI SMO PALI ZA ONO ŠTO
STE MI ZA NAVEK STEKLI *
DA BUKTINJU PRENOSI
SVAKA I OVA SMENA *
MI NE CUTIMO NI SAD *
NO MI SMO BEC SVOJU
PEKLI * PEKLI ZA SVA
VREMENA

Tekst poeme pjesnika
Jovana Popovića, koji je u
Drugom svjetskom ratu u
saradnji sa Ismetom
Mujezinovićem objavio
knjigu pjesama „Lasta u
mitraljeskom gnijezdu“.

VAMA
KOJI PADOSTE
ZA SLOBODU

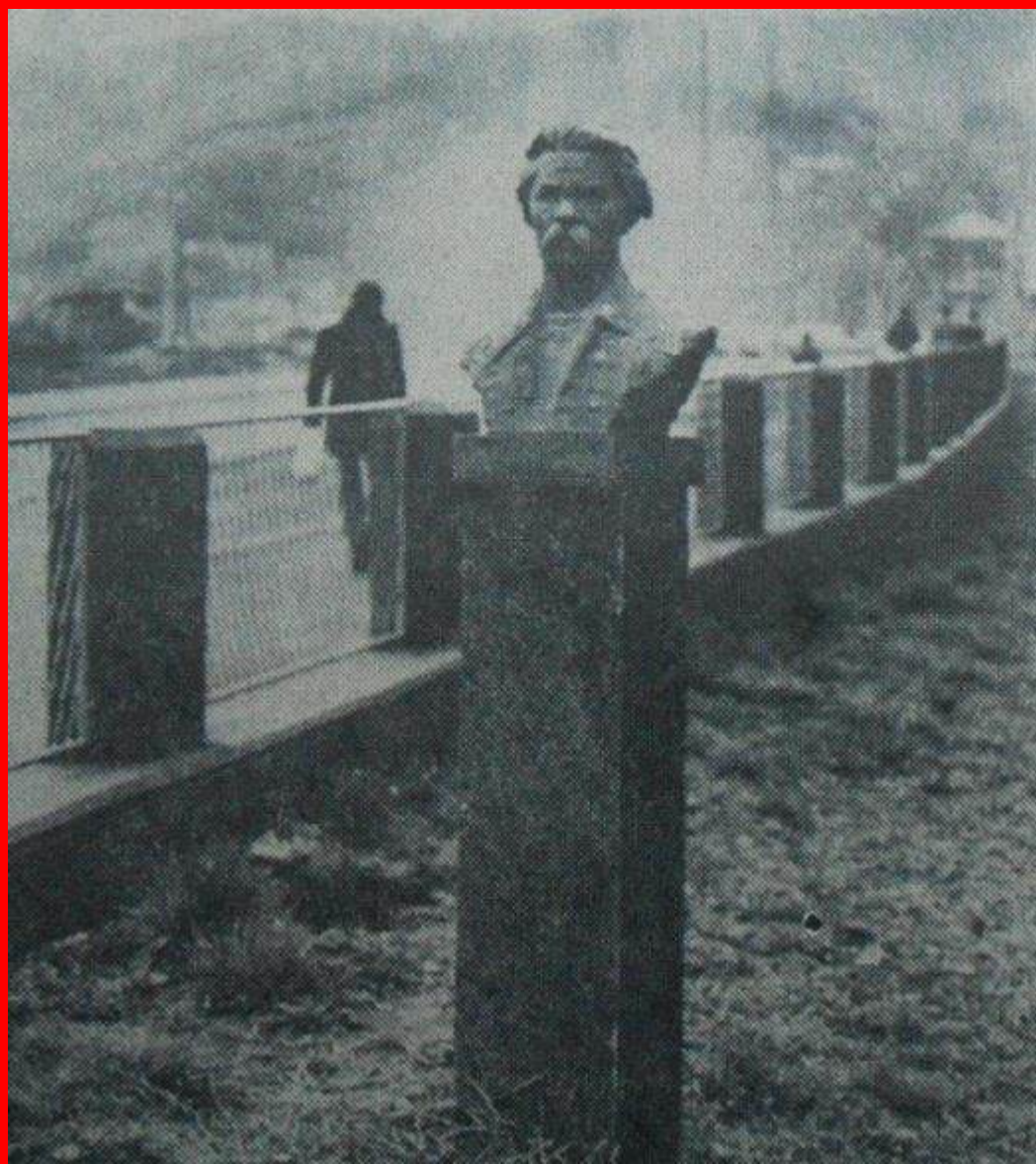

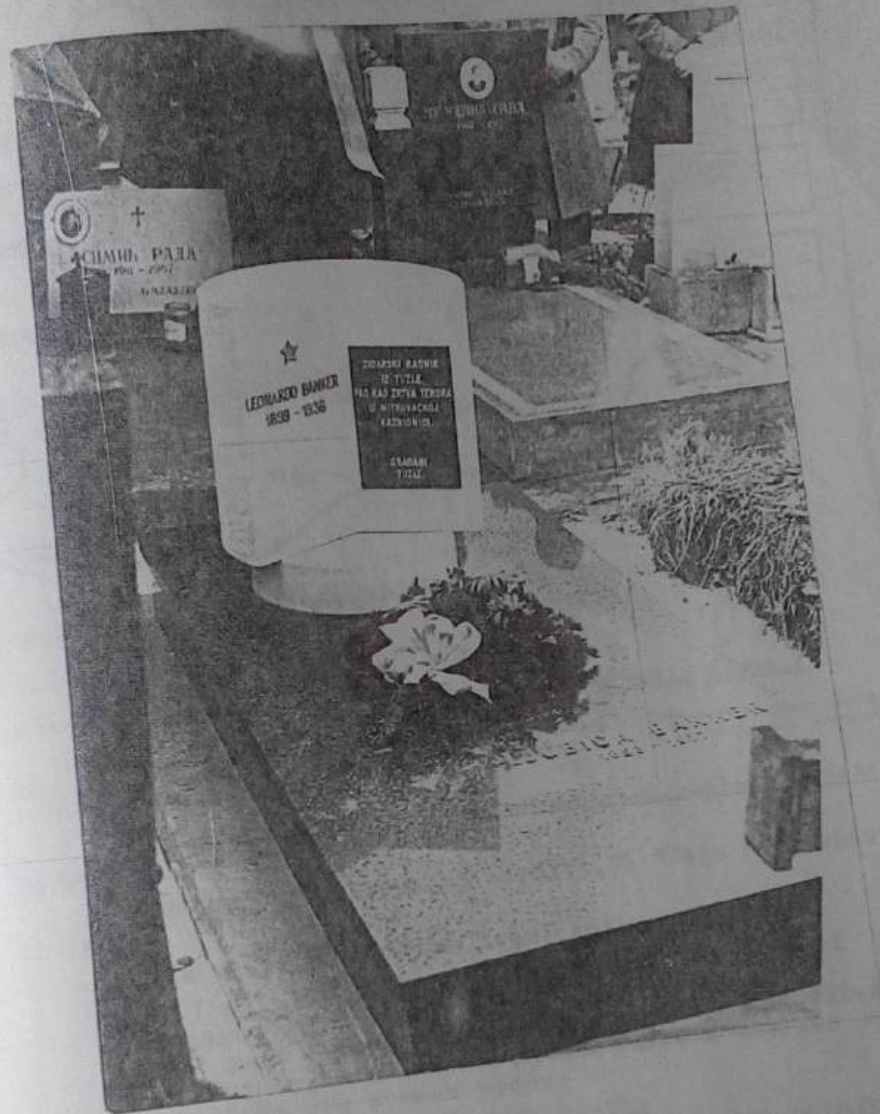

RAĐNICI TOZLANSKOG BAZENA SVOJIM PRVOBORCIMA JUNAČKIM SINOVIMA RAĐNIČKE KLASI
ENVERU SILJKU RUDOLFU VIKICU MEMI SULJETOVIĆU
KOJI PADOŠE U TUZLI 5. SEPTEMBRA 1941 ZA ČAST I SLOBODU SVOGA NARODA

Grobnica Leonarda Banchera u Beogradu
 Autor: Fuad Čišić, inž. Arh.
 Izradio grobnicu Ismeta i Marija Mujezinović
 Nivo zaštite
 Trenutno stanje

Spomen-grobnica Leonardu Bankeru u Beogradu

PRIJAVA 260

za registriranje i evidentiranje objekata odnosa predmetu su koji se smatraju imovinom pretpostaviti da
 imaju značajnu spomeniku kulture

OPŠTINA TUZLA

BR. 27.- B
 DATUM 24.06.89.

KATEGORIZACIJA
 III

BROJ RJEŠENJA

OPŠTI REGISTAR

1. NAZIV KULTURNOG DOBILA: **SPOMEN-GROBNICA LEONARDA BANKERA**

2. VRSTA: **spomen-grobnica**

3. MJEŠTO u kome se spomenik nalazi: **Novo groblje**

4. Opis: spomenik postavljen, ima veličinu kvadrata po osnovi, pri čemu su kulture i spomenici, spomenici postavljeni o materijalu od kojeg je izrađen, spomenik koji je izrađen, dimenzijama, vrstama postavljen, postavljen i kulture

Obilježje je spomen-grobnica, veličine 180 x 80 x 30cm, sa umjetnički oblikovanim nadgrobni spomenikom na kome je spomen ploča (70x46x4cm), sa petokrakom i tekstom:

"LEONARDO BANKER
 1899 - 1936"

"ZIDARSKI RADNIK
 U TUZLI
 PAO KAO ŽRTVA TERORA
 U MITROVACKOJ
 KAZNIONICI
 GRADJANI
 TUZLE"

Na grobnici je i tekst: **LJUBICA BANKER
 1895 - 1977**

Grobnica je podignuta 17. septembra 1957.g., a rekonstruisana je 19. decembra 1986.g., povodom 50-te godišnjice od Bankerove smrti. Nalazi se na Novom groblju u Beogradu, parcela broj 110, grobnica 57.
 Autor je Čišić Fuad, dipl. ing. arh. iz Tuzle.
 Grobnicu su podigli i rekonstruisali SKUPŠTINA opštine Tuzla i Skupština

ZIDARSKI RADNIK
IZ TUZLE,
PAO KAO ŽRTVA TERORA
U MITROVAČKOJ
KAZNIONICI.

GRAĐANI
TUZLE

★
LEONARDO BANKER
1899 - 1936

ZIDARSKI RADNIK
IZ TUZLE
PAO KAO ŽRTVA TERORA
U MITROVAČKOJ
KAZNIONICI.
GRAĐANI
TUZLE

На предлог Државног тужиоца код овог суда, а на основу § 97 и 98 крив. суд. пост. истражни судија Државног суда за заштиту Државе

РЕШЕЊА

I. Да се отвори кризична истрага, јер су темељито сумњиви да су и то:

1./ GAVRIĆ MILAN, син Спасоја, православно веро, родом из Тузле, боравио је у Тузли, рођен 1907. године, држављанин Краљевине Југославије, студент журналистике, ожењен, отац једног детета, писмен, без икаквог, поседујући, сада у затвору;

а/ да је неутврђено када у Тузли организовао и водио постоје и до овог затвора у месецу децембру 1932. год. био члан удружења и да је друге врбовао за чланове овога удружења, а које је удружење имало за сврху пропаганду комунизма, тероризма и идеологије приграбљивања власти, а сам овога да је сабирао и давао новца за «Првену Понор» и тиме помагао ово комунистичко удружење, које удружење има за сврху потпомагање прогонских комуниста и њихових породица;

б/ да је као члан под а/ наведеног удружења пренео своје жене Елизабете отац се у савез са Централним комитетом Комунистичке партије Југославије у Бечу и он истом водио потајну кореспонденцију, те добијао новчани помоћ и упуте за рад на кипу Комунистичке пропаганде и за отварање нових јединица комунистичке организације у Тузли и уједино добијао комунистички лист «Пролетар» у сврху давања на читање члановима поменутог удружења, дакле отац се у савез са другима у иностранству у Бечу добијао помоћ отуда ради припреме за револуцију и напредну промену садашњег политичког стања и социјалног поретка у нашој земљи;

Dokument Državnog suda za zaštitu Države o pokretanju krivične istrage za rušenje ustavnog poretka Kraljevine Jugoslavije

OPTUŽENI:

Milan Gavrić, Ivan Marković, Pašaga Mandžić, Leonard Banker, Albin Lebeničnik, Tomas Lebeničnik, Paočić Emin, Paočić Huso, Pinto Haim, Slobodan Milošević, Desimir Popović, Mustafa Mujbegović, Rafael Mott, Slavko Ivanić, Elizabeta Behman, Ševaljević Jaroslav

Etnička kohezija
radničkog pokreta Tuzle
1920 i 1930-ih godina

Kadrija Hodžić

CENTAR ZA KULTURU TUZLA
DOM MLADIH - KAMERNA SCENA

31. jul 2025. 14 sati

UGIP „RINO ZANDONAI“ TUZLA

**RADNIČKI POKRET
I NOB U TUZLI -
UČEŠĆE ITALIJANA**

u povodu 27. jula

OKRUGLI STO

učesnici

Senad Begović, Kadrija Hodžić, Edina Pirić, Tihomir Knežiček

Povijesni korijeni etničke kohezije i multikulture življenja u Tuzli

- **Austrogarsko prisustvo u BiH** – “kulturni i politički prostor Evrope”
- **Multikulturalnost** nadilazi partikularnost i uskost nacionalno konstituiranih kultura 1920-ih i 1930-ih godina
- **Imigranti** kao faktor etničke i radničke kohezije Tuzle na početku 20. stoljeća

Zajednički na najvišim funkcijama radničkog sindikalnog pokreta

Mitar Trifunović Učo
Safet Hadžiefendić
Osman Murić
Jozo Čabraja
Ago Bakalović
Mato Vidović
Pašaga Madžić
Ivan Marković, Irac
Milan Gavrić

Leonardo Banker i Rafael Mott
(Italija),
Franjo Raušer (Austrija),
Franjo Rezač (Češka)
Đuro Đaković (Hrvatska),
Drago i Karlo Železnik, Amalija i
Andrija Lebeničnik (Slovenija)

Ljevičarski aktivitet kao posredovanje kulture zajedništva: 1920, 1928-1931

Mitar Trifunović Učo

Leonardo Banker

Pašaga Mandžić

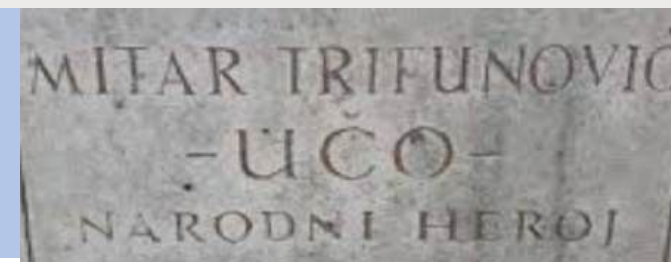

Ivan Marković Irac

Milan Gavrić

Mitar Trifunović Učo (1880-1941)

- Crveni učitelj, tribun, komunistički poslanik, robijaš, revolucionar, vođa radničkog pokreta
- Sudionik osnivanja SDP BiH 1909. i KPJ 1919.
- Učesnik Oktobarske revolucije 1917.
- Poslanik Ustavotvorne skupštine Kraljevine SHS
- Učešće u Husinskoj buni 1920.
- Vođa radničkih društava, stvaranje nezavisnih sindikata i Radničko-seljačke liste
- Hapšenja i robijanja 1914, 1920, 1929, 1941. i protjerivanja.

Leonardo Bancher Nardi (1899-1936)

- Brzo prilagođavanje i prihvaćenost u sindikalnom pokret.
- Prvi svjetski rat i prihvatanje lijevih ideja
- Vođa crvenih sindikata: “neka se spoji krv radnika i seljaka”
- Najistureniji tuzlanski komunist 1929-1932
- Hapšenje 1932, tamničenje u kazamatu Sremska Mitrovica
- “Herojski komunizam”
- Komunizam u krvi porodice (brat Simone, sin Bruno, sestra Dužolina)

Pašaga Mandžić Murat (1907-1975)

- Rana sindikalna aktivnost , 1925-1927.
- Član KPJ 1928, susret sa Leonardom Bankerom
- Mandžić-Banker: Tuzlanska partijska organizacija najorganizovanija u cijelom komunističkom svijetu
- Robija 1932-1936 – zalaganja za Bankera
- 1937. Obnavljanje tuzlanske partijske organizacije
- 1938 sekretar Oblasnog komiteta i član Pokrajinskog komiteta KPJ za BiH
- 1940 Učešće na Petoj Zemaljskoj konferenciji u Zagrebu
- 1941 rukovodilac partizanskog ustanka u Sjeveroistočnoj Bosni

Italijani u posredovanju kulture zajedništva i ideala nacionalne tolerancije i angažovanosti za prava potlačenih slojeva

- **Trentinske italijanske porodice** (Banker, Mott i druge): povijesno mjesto u radničkom i socijalističkom pokretu kao glavnom konstituensu etničke i socijalne kohezije u Tuzli.
- **Pojava L. Bankera** doprijela je da se 1920-ih i 1930-ih godina ne samo ublaže nacionalne i vjerske netrpeljivosti svojstvene tom vremenu na balkanskom prostoru, nego i da raznolike društvene zajednice održe u BiH održe tradicijski uspostavljen kontekst međusobnog povjerenja i pouzdanja.
Tuzla je paradigmatičan primjer takve mogućnosti, koja i posreduje pojavu ličnosti kao što su Leonardo Banker, koja svojim ljevičarskom opredjeljenošću posreduje tuzlanski suživot različitih kultura.

UGIP „RINO ZANDONAI“ TUZLA

RADNIČKI POKRET I NOB U TUZLI - UČEŠĆE ITALIJANA

u povodu 27. jula

OKRUGLI STO

učesnici

Senad Begović, Kadrija Hodžić, Edina Pirić, Tihomir Knežiček

**CENTAR ZA KULTURU TUZLA
DOM MLADIH - KAMERNA SCENA**

31. jul 2025. 14 sati

finansira

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
Министарство за људска права и избјеглице БиХ

saradnja i podrška

Obilježavanja datuma i mjesta

EDINA PIRIĆ

Počeci djelovanja partizanskih jedinica

Na osnovu direktive Pokrajinskog komiteta KPJ za BiH, u Tuzli je 25. maja 1941. godine održano Oblasno partijsko savjetovanje o sveobuhvatnim pripremama za ustanak. Do kraja juna su pripreme za oružanu borbu postale još obimnije i intenzivnije. Oblasni komitet i vojno rukovodstvo se iz Tuzle sklanjaju na Pločnik, odakle će rukovoditi daljim pripremama za dizanje ustanka.

- U Beogradu 4. jula Politbiro Centralnog komiteta KPJ donosi odluku o podizanju ustanka u cijeloj zemlji.
 - U Sarajevu 13. jula Pokrajinski komitet KPJ za Bosnu i Hercegovinu imenuje vojno rukovodstvo ustanka u BiH i donosi odluku o formiranju oblasnih vojnih štabova, te razrađuje plan prvih oružanih akcija.
 - U Tuzli se 17. jula na Pločniku sastaju članovi Oblasnog komiteta KP za Tuzlansku oblast i sjeveroistočnu Bosnu, članovi Oblasnog vojnog rukovodstva, Mjesnog komiteta KPJ za Tuzlu i predstavnici partijskih komiteta iz Tuzlanske oblasti. Upoznaju se s odlukama iz Beograda i Sarajeva i biraju Oblasni vojni štab za Tuzlansku oblast: Ivan Marković Irac, komandant, Pašaga Mandžić Murat, zamjenik komandanta, Cvijetin Mijatović Majo, politički komesar i članovi Todor Tošo Vujasinović i Josip Jovanović. Razrađen je i plan prvih oružanih akcija u Tuzlanskoj oblasti. Na istom skupu su formirani i sreski vojni štabovi za Majevicu, Birač i Ozren.
 - Na Pločniku se 24. jula 1941. sastaju Oblasni komitet KP i Oblasni vojni štab. Donesena je odluka o rasporedu komunista za odlazak na teren: Todor Vujasinović - dobija zadatak organizovanja ustanka na Ozrenu, Trebavi, Zavidovićima i u Tesliću; Stevo Popović, Jusuf Jakupović i Tomislav Ramljak su odgovorni za dizanje ustanka na Majevidi.
 - Pred mrak, 31. jula, nevelika kolona komunista s članovima Oblasnog vojnog štaba, sa Pločnika kreće za Birač, na Mekotu kod Šekovića, s ciljem podizanja i rukovođenja ustankom. U marševskoj koloni, koja je krenula s Pločnika, bili su Ivan Marković Irac, Pašaga Mandžić Murat, Cvijetin Mijatović Majo, Ratko Vokić, Tomas Lebeničnik, Sakib Kunosić, Pero Eraković, Raif Mujezinović, Miralem Mandžić, Čedo Ristić, a u Čaklovićima su im se pridružili Miloš Zekić i Žarko Mitrović. Iz Čaklovića su u Tuzlu vraćeni Raif Mujezinović i Miralem Mandžić, sa zadatkom da nastave partijsko-politički rad u gradu.
 - Napadom na žandarmerijsku stanicu u Šekovićima 5. avgusta, počeo je ustanak u ovom dijelu Bosne i Hercegovine. Pet dana kasnije, 10. augusta, buknule su ustaničke akcije na Majevidi, u Semberiji i u Bosanskoj Posavini, a 23. augusta je izvedena prva ustanička akcija na Ozrenu.
- Tako je ustanak protiv fašističkih okupatora i domaćih izdajnika, počeo u cijeloj sjevero-istočnoj Bosni.

KOJE AKTIVNOSTI REALIZUJE SAVEZ ANTIFAŠISTA I BORACA NOR-A – PRIMJER 2024.

Djelujući u teškim društveno političkim i materijalnim uslovima UABNOR grada Tuzla je u proteklom periodu ostvario zavidne rezultate u realizaciji programa rada na afirmaciji antifašističke ideje, očuvanja i njegovanja tradicija NOB-e, obilježavanju značajnih datuma, te brige o borcima NOR-a i spomenicima NOB-e.

Osnovna programska orijentacija Udruženja antifašista i boraca NOR-a grada Tuzla, diktirana je s jedne strane, nastavkom, a s druge i zaoštrenošću stanja, kojim dominiraju sveprisutna nacionalistička svijest i praksa. I dalje je prisutno naglo bujanje fašizma i udara na državu naročito zbog negativne izborne kampanje, koja je rezultirala i daljim izborom nacionalističkih kadrova i organa.

Organizovanim naporima (bolje reći neorganizovanim) zvanične politike nije ni približno željom ni potrebom osujećeno neometano, podstrekavanje neofašističkog organizovanja i djelovanja. Zbog toga je i naša budnost neizbježna, kao kontinuirana neophodnost organizovanja i društvenog djelovanja protiv zla fašističke ideologije, i protiv svih onih koji je, direktno ili neposredno, omogućavaju u raznim vidovima i oblicima. I dalje su i pored malog pomaka prisutne međunacionalne i lične tenzije u cilju razbijanja države Bosne i Hercegovine.

U takvim okolnostima, koje su obilježile i protekli period, UABNOR Tuzla je svoje aktivnosti provodio shodno realnim, po mnogo čemu ograničenim i nametnutim uslovima, koje je - uz objektivne (kadrovske, finansijske, organizacione, tehničke i dr.) osposobljenosti mogao realizovati.

Zbog svega toga, možemo ocijeniti da je utvrđeni program rada UABNOR-a u 2024. godini realizovan u skladu s realnim mogućnostima i prilikama.

REALIZACIJA PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI

Masovno su obilježene godišnjica odlascima na Igmanski marš i Vukosavce, Dan oslobođenja Sarajeva, formiranje I bataljona VI istočnobosanske Udarne brigade u Srednjem, Bitka na Neretvi, Desant na Drvar, „Dani Titove pećine“ u Kladnju, Bitka na Sutjesci, Dan oslobođenja Mostara, Tešnja, Konjičkog Kraja, Stoca, 4. Maj na dan Titove smrti i 9 Maj dan Dan pobjede nad fašizmom na Slanoj Banji, 27. Juli, godišnjica, Dan ustanka BiH na nivou grada Tuzle, zajedno sa gradskim vlastima, obilježen je na Slanoj banji, odavanjem pošte i polaganjem vijenaca, a u povodu održavanja spomen marša, Tragom oblasnog vojnog štaba - trasom kojom je isti krenuo za Birač radi dizanja ustanka Tuzla – Šekovići, Dan formiranja Konjičko - mostarskog bataljona i prve velike pobjede u Konjičkom kraju, Dan oslobođenja Grada Tuzla 2. oktobar je obilježen U Mjesnim ograncima u skladu sa kadrovskim i materijalnim uslovima u saradnji sa drugim udruženjima građana i povjereničkim odborima u Mjesnim zajednicama održane su svečane sjednice organa, Dana državnosti BiH 25 11. je obilježen posjetom Jajcu.

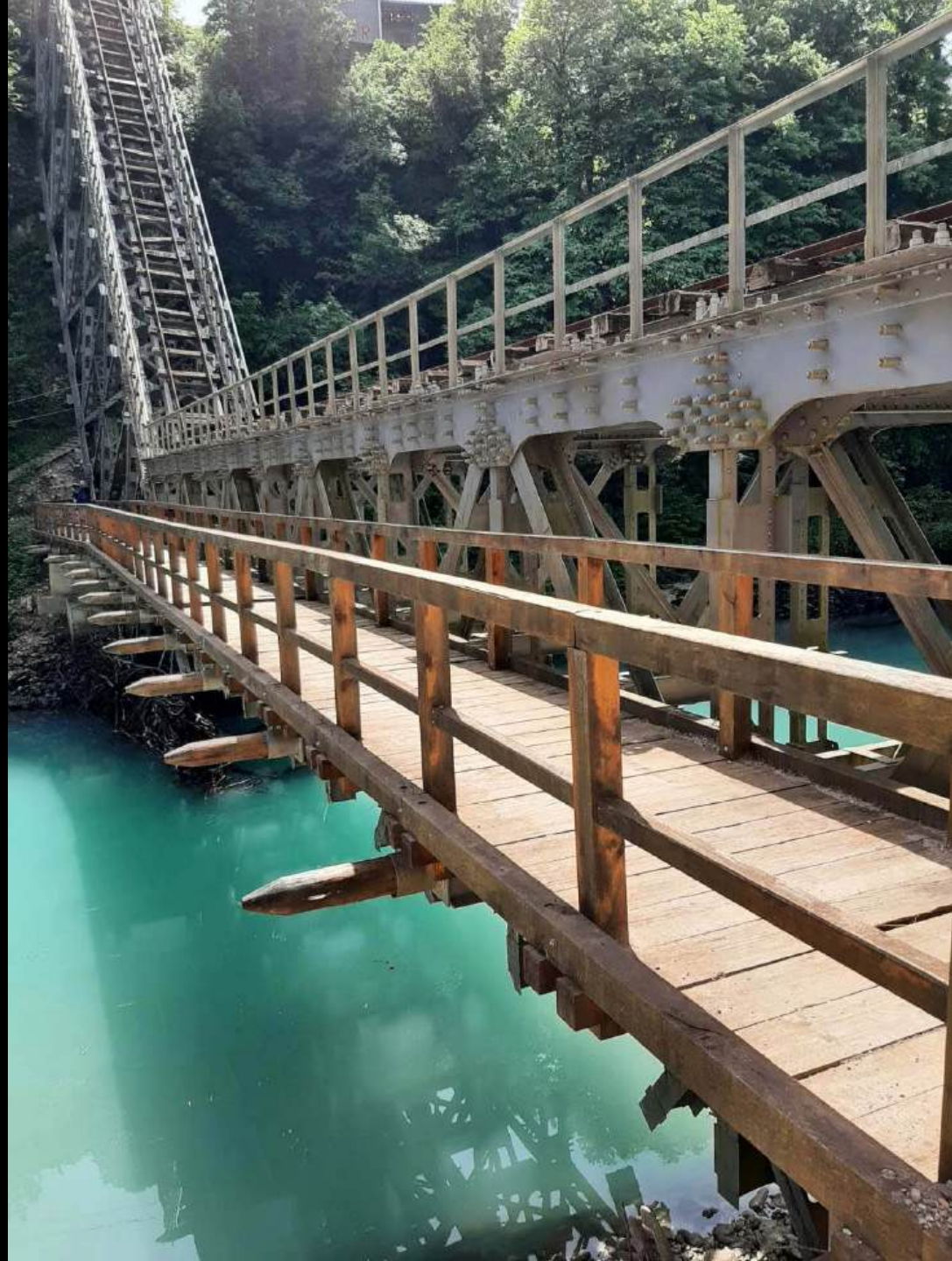

ПАЛИМ
БОРЦИМА
VI. ISTOČNO-
BOSANSKE
POLETARSKOJ
BRIGADE

☆
ZA SLOBODU
ZA SREĆU
ZA ŽIVOT
ŽIVOT SMO DALI

6. April 1945.
Partizani oslobađaju Sarajevo
od nacista, ustaša, četnika i izdajnika

Kultura posvete
Narodno
Oslobodilačkom
Pokretu

SABNO
UAB
STAR

SMRT FAŠIZMU - SLOBODA NARODU

SVETIONICI SLOBODE

OCI SUTJESKE

Sutjeska kroz naše kosti gmi
Teče između crvenog cveća
U našem joj srcu usće
U našem srcu izvor

Sutjeska se u sunčevu pticu pretvara
Sa crnom psinom u kljunu

VASKO POPA

[illegible]

У ПРВИ ПОСТАВЉЕН
КАМЕН О ПАДЕНИ
1943 ГОДИНЕ ОДЈЕЛ
У ИСТОЧНО-БОСАНСКОЈ
ПРОЛЕТЕРСКОЈ БРИГАДИ
ЗАЈЕДНО СА ОДНАМА
ТУДЛЕ ПОСЛАНА ОД
ОДЈЕЛА НАСТАВА
ПОТУЛА ИДЕЈАМИ
НАПОСЛЕДКУ ПОСЛА
ОДБРАНИ СВОЈ ЧЛАН

MUZEJ II ZASJEDANJA AVNOJ-a

UGIP „RINO ZANDONAI“ TUZLA

RADNIČKI POKRET I NOB U TUZLI - UČEŠĆE ITALIJANA

u povodu 27. jula

OKRUGLI STO

učesnici

Senad Begović, Kadrija Hodžić, Edina Pirić, Tihomir Knežiček

**CENTAR ZA KULTURU TUZLA
DOM MLADIH - KAMERNA SCENA**

31. jul 2025. 14 sati

finansira

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH
Министарство за људска права и избјеглице БиХ

saradnja i podrška

August Gusti Mott

Rođen je 15.8.1900. godine u Tuzli u mnogobrojnoj obitelji Mott, od oca Jakoba i majke Lucie Bancher. Nije imao obitelj. Nakon odležane robije zbog komunističkog djelovanja, deportovan je u Italiju u mjesto Fiera di Primiero, gdje ima obiteljsko porijeklo. Dolaskom u Italije osnivaio je lokalno jezgro komunističke stranke i nastavio sa revolucionarnim djelovanjem. Umro je na svoj rođendan 1963. u Fiera di Primiero gdje je i sahranjen.

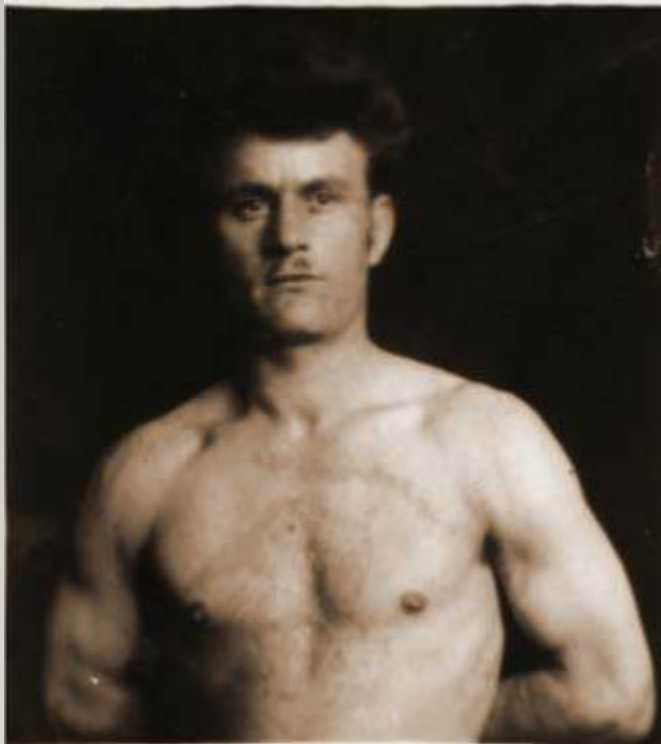
Doprinos je dao u kreiranju i razvoju revolucionarnog pokreta u Tuzli. Blisko je sarađivao sa Leonardom Bancherom, Učom i bratom Perinom Mott.

Bio član zabranjene komunističke partije i zbog revolucionarnog djelovanja od 1932. godine proveo dvije godine u zatvoru.

Doprinosio je širenju kulture organizovanjem aktivnosti u Radničkom domu u Tuzli.

Rukovodio je prvim radničkim sportskim društvom „Gorki“ u Tuzli od kojeg je nastalo radničko sportsko društvo „Sloboda“.

U Italiji se pridružio ogranku komunističke stranke koji je kasnije dobio ime po Augustu.

Perin Mott

Petar Antun Perin Mott je drugi sin Jakoba Mott i Lucie Bancher. Rođen je u Tuzli 24.1.1897. godine, a umro je 23.11.1966. godine. Radio je u Fabrici sode Lukavac kao kovač i bravar. Govorio je pet jezika, Perin je bio dobar poznavalac ljekovitog bilja, a uključuje se u sportski život grada, igrajući fudbal za RFK "Gorki".

Doprinos je dao u kreiranju i razvoju revolucionarnog pokreta u Tuzli i Lukavcu.

Blisko je sarađivao sa Leonardom Bancherom, Učom i bratom Augustom Mott.

Najveći doprinos Petar je dao u oblasti razvoja sporta u Tuzli i Lukavcu.

Rafael Rafo Mott

Rafael Mott je potomak Giovanni Ivana Mott i Ane rođena Banović. U Tuzli je završio škole, a šumarstvo je studirao na Poljoprivredno - šumarskom fakultetu u Zagrebu. Radio je u Banjoj Luci, Vinkovcima, Tuzli i Zagrebu poslove na odgovornim pozicijama. Imao je suprugu, nije imao potomaka, a umro je 6.8.1977. godine u Zagrebu.

Za vrijeme studiranja u Zagrebu 1926. godine postao je član Komunističke partije.

Zbog socijalističkog i komunističkog djelovanja proveo je neko vrijeme u zatvoru. Bio je najbliži saradnik Mitra Trifunovića Uče, Leonarda Banchera, Augusta Motta i Ivana Markovića Irca.

Za vrijeme Drugog svjetskog rata bio je politički aktivan u Tuzli, a 1943. godine odlazi u NOB.

Ukazom predsjednika Tita odlikovan je Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima i Ordenom republike sa brončanim vijencem.

Ignjac Naci Mott je rođen 1922. godine u Tuzli. Poslije završene osnovne i srednje škole, zaposlio se kao službenik. Ignjac Mott je bio fudbaler u RSD "Sloboda" i nosilac revolucionarnih ideja. U proljeće 1943. godine, kao Italijan po nacionalnosti, Ignjac je mobilisan u domobrane. U februaru 1944. godine pobjegao je iz domobrana, prebacio se na slobodnu partizansku teritoriju i pridružio se partizanima. Poginuo je u aprilu 1945. godine u završnim operacijama za oslobođenje zemlje na području Hrvatske Kostajnice, Republika Hrvatska.

Jedan od nosilaca ideje revolucionarnog pokreta u Tuzli.

U NOBu bio u Prnjavorskom NOP odredu i u 18. hrvatskoj brigadi.

Poginuo kao borac u aprilu 1945. godine kod Hrvatske Kostajnice.

Leonardo Nardi Bancher

Leonardo Bancher je rođen u Italije u Siroru 1899. godine. Sa roditeljima je došao u Tuzlu, školovao se radio kao građevinski poduzetnik. Vjenčao se 1919. godine sa Ljubicom Kožuljević i imao kćerku Vesnu, i sinove Brunu i Rinalda. Cijeli život posvetio je borbi za radnička prava i organizaciju radničkog pokreta u Tuzli, BiH i Jugoslaviji. Za komunističko djelovanje osuđen je na višegodišnju robiju u Sremskoj Mitrovici. Umro je 1936. godine od posljedica štrajka glađu i teškog maltretiranja u zatvoru. Sahranjen je u Beogradu.

Doprinos je imao u djelovanju koje je uticalo na svijest i promjene među radnicima, ali i osnaživanje komunističkog pokreta u Tuzli.

Organizovao je prvomajsko druženje 1923. na svom imanju u Solini gdje su bili prvaci tuzlanskog radničkog pokreta tog vremena.

Proslava 1. maja 1923. godine na imanju Bancherovih pod Gradinom na Solini. Na slici su mnoga poznata imena iz prošlosti Tuzle: Mitar Trifunović Učo, **Simon Bancher, Leonardo Bancher, Cano Gojo**, Leopold Volavka, Marija Jakubec, **Perin Mott, Gusti Mott, Viki Mott, Marija i Matilda Mott**, Miroslav Pinter, **Marija Piccolotti**, Ankica Cuvaj, Mijo Cuvaj, Jure Jurić, Hasan Odošević, Aljo Bakalović, **Giovanna Bancher, Franciska Bancher**, Mulaga Mustaćević, Bogdan Banjanin, **Feliks Križan**, Juliska Cuvaj, Mica Jakubec, **Ivan Gojo, Ljubica Bancher**, Pero Smit, Alija Alibegović, **Dousolina Bancher**, Mijo Đumić, Vladimir Pesut, Mašo Altumbabić i Kosta Bašić.

Ljubica Bancher

Ljubica je rođena Kožuljević u Donjem Vakufu 1893. godine. Udala se 1919. godine za Leonarda Banchera. Ljubica i Leonardo su u braku dobili kćerku Vesnu, i sinove Brunu i Rinalda, zvani Braco. Nakon presude Leonardu deportovana je sa djecom u Italiju, ali je otišla u Francusku na osnovu pomoći i sredstvima organizacije "Crvena pomoć". Ljubica i već odrasli sinovi su se uključili u napredni radnički pokret i među prvima je u Pokretu otpora Francuske. Vratila se iz Pariza sa sinom Rinaldom, u Beograd, gdje je i umrla 1977.

Doprinos djelovanju radničkog pokreta u Tuzli dala je uzajamnim radom sa suprugom Leonardom na izgradnji pokreta za prava radnika u Tuzli.

Svojim djelovanjem kao majka i supruga, potakla je uključivanje žena i djevojaka u radnički pokret.

Za zasluge u francuskom otporu fašizmu primila je Orden legije časti.

Bruno Bancher je sin Leonarda i Ljubice Bancher Banker, rođen 1923. godine u Tuzli. Sa majkom Ljubicom, sestrom Vesnom i bratom Rinaldom bio je protjeran iz Jugoslavije u Italiju tj. Francusku. U Francuskoj se pridružio francuskom pokretu otpora. Poginuo je 29.8.1944. godine u borbama za oslobađanje Pariza od fašističke Njemačke.

Poseban doprinos dao je borbom u jedinici francuskih partizana gdje je bio komandant.

Istakao se odlučnošću i hrabrošću u borbama za oslobađanja Pariza, što Francuzi izuzetno poštuju i čuvaju kulturu sjećanja.

Za pokazanu hrabrost i junaštvo, jedna ulica i jedan most u Sevranu, predgrađu Pariza, nose njegovo ime, a na mjestu pogibije postavljeno je spomen obilježje.

Simone Šimo Bancher rođen je u Italiji u Siroru 15.8.1893. godine. Za vrijeme Prvog svjetskog rata bio je na ruskom frontu gdje je prvo bio zarobljen, a zatim je prešao u redove Crvene armije. Poslije sedam godina ratovanja vratio se u Tuzlu i počeo sa širenjem revolucionarnih ideja. Primljen je u članstvo KPJ 1929. godine. Uhapšen je, zajedno sa bratom Leonardom Bancherom, 1932. godine, i ubrzo, pušten iz zatvora. U novembru 1943. godine pridružio se partizanima Tuzle, a poginuo je kao borac u Tuzlanskom NOP odredu u borbi 24.12.1943. godine u Bučiku.

Kao član obitelji Bancher, poznatoj po revolucionarnom djelovanju, doprinos je imao u širenju naprednih ideja za ostvarenje radničkih prava.

Svoje iskustvo ratujući tokom Oktobarske revolucije dijelio je sa borcima za slobodu, a kasnije koristio u NOB-u.

Poginuo je kao borac NOB-a, i zauzima posebno mjesto u kulturi sjećanja Tuzlaka.

Leonida Bancher

je kćerka Simone Šime Banker, rođena 1926. godine u Tuzli. Završila je Srednju žensku stručnu školu. Leonida Čatić umrla je 11.12.2011. godine u Sarajevu.

Nakon prvog oslobođenja Tuzle 1943. godine tri člana obitelji Simone Banchera uključilo se u rad Oslobodilačkog odbora (Simone, supruga Francesca Keka i kćerka Leonida). Nakon zauzimanja Tuzle u novembru 1943. sve troje je otišlo u NOB.

Leonida je kao ratna bolničarka bila teško ranjena i avionom savezničkih snaga transportovana u bolnicu u Bariju.

Simenova supruga Francesca Zanattel, zvana Keka, je otišla iz Tuzle zajedno sa čerkom Leonidom i sahranjena je u Tuzli 1977. godine.

Dusolina Dužolina Latal rođena Bancher je sestra Leonarda i Simone Bancher. U Tuzli je završila Žensku stručnu školu, udala se u Sarajevu za Ćirila Latala 1935. godine. Bila je zarobljena od četnika, a zatim otkupljena.

Vesna Bancher je kćerka Leonarda Banchera rođena u Tuzli 1920. Bila je zarobljena tokom Drugog svjetskog rata zbog antifašističkog djelovanja. U zarobljeništvu je stekla prijateljicu Bahriju, koja je kasnije streljana. Nakon što je Vesna oslobođena iz zatvora, vratila se u Tuzli gdje ju je tražio Gestapo da je ponovo uhapsi. Da bi izbjegla hapšenje, promijenila ime u **Bahrija**. Udala se za Hasana Odobašića iz Tuzle, jednog od nosilaca revolucionarnog pokreta u Tuzli.

Umrla je na porođaju 13.4.1941. godine tokom zbjega u Solini, na dan bombardovanja Tuzle, a rodila je kćerku kojoj su, po želji Vesne tj. Bahrije, dali ime Bahrija Odobašić zvana Zlata koja danas živi u Tuzli.

Rudolf Rudo Zamboni

Potomak je trentinske obitelji Amadea Zamboni i Florence Dona koja je završetkom izgradnje tunela Vranduku došla u Tuzlu 1911. godine. Rođen je u Vranduku 4.8.1903. godine, Radni vijek je proveo u Solani u Kreki, gdje je radio kao bravarski radnik, rukovodilac u proizvodnji soli i direktor. Rudolf se vjenčao sa Marijom Matijašec u Tuzli 2.2.1926. godine a umro je 15.1.1980. godine.

Učestvovao je u gašenju svih požara koji su bili u industriji i rudarstvu tuzlanske regije do 1971. godine.

Učesnik je NOBa u 18. Hrvatskoj brigadi od osnivanja brigade u Tuzli.

Ferdo Zamboni je bio treći živi potomak Amadea i Fiorence Zamboni, rođen u Vranduku 7.9.1905. godine. Ferdo je imao kolarski zanat, pravio kola i fijakere u rudniku „Bukinje“ i „Kreka“. Nakon penzionisanja, Ferdo je radio u Rudarskoj školi kao instruktor praktične nastave. Umro je 14.10.1982. godine u Tuzli.

Prije Drugog svjetskog rata bio je proganjan kao komunista, bio u zatvoru 1929. godine, a kasnije bio sa Pašagom Mandžićem aktivista u radničkom pokretu.

Ferdo je bio u upravi dobrovoljnog vatrogasnog društva rudnika Kreka duži niz godina i dobrovoljni vatrogasac.

Nikola i Jelena Zamboni

Nikola je rođen 6.12.1921. godine u Tuzli. Izučavao je frizerski zanat, dugo vremena radio je u “Fabrici soli Tuzla”. Završio je Višu komercijalnu školu u Tuzli i 20 godina radio u komercijali.

Nikola je upoznao buduću suprugu Jelenu 1945. godine u Sremu, a vjenčali se u Tuzli 29.7.1948. godine. Nikola je umro 7.5.1997. godine u Tuzli.

Tuzla, bio u partizanskim jedinicama uglavnom u Bosni.

Poslije 1945. godine bio je aktivno vojno lice na značajnim pozicijama, sve do demobilizacije 1950. godine.

Jelena Zamboni, supruga Nikole, rođena je Konjević 14.6.1924. godine u selu Laćarak pored Sremske Mitrovice. Tokom Drugog svjetskog rata bila je u logoru u Njemačkoj, a po povratku u Jugoslaviju, od 20.8.1943. godine bila u partizanskim jedinicama. Nakon vjenčanja sa Nikolom, radila je u mjestima gdje je Nikola bio na službi. Jelena je od starosti umrla u Tuzli 21.12.2011. godine.

NEMA FOTOGRAFIJE

Zdravko Đurdek je rođen 2.9.1928. godine u Tuzli od oca Ante i majke Italijanke Johane Segat. Upisao je Gimnaziju u Tuzli, i uključio se u NOP U Tuzlanskom partizanskom odred.

Poginuo je u maju 1944. godine u borbi protiv pripadnika 13 SS „Handžar” divizije u Breziku kod Srebrenika.

Njegovi roditelji su ubrzo nakon pogibije sina, 1945. usvojili dvoje djece koja su izgubila oba roditelja u ranim dešavanjima, Dragicu u Peru. Pero Jelisić, kipar, autor „Suze” i drugih spomenika u Tuzli.

Vilim Segat je rođen 11.9.1917. u Kreki, Tuzli, u radničkoj porodici. Poslije završene osnovne i Građanske škole - zaposlio se kao fizički radnik Rudniku uglja Kreka, a kasnije kao trgovački putnik. Poslije okupacije i kapitulacije Kraljevine Jugoslavije, aprila 1941. godine, i uspostavljanja NDH, Vilim je mobilisan u domobrane. Iz domobrana je pobjegao 1944. godine i stupio u redove 19. birčanske brigade.

Poginuo je u novembru 1944. godine u borbama protiv njemačkih i ustaških jedinica u rejonu Rogatica - Podromanija. Sahranjen je na mjestu pogibije.

U NOBu bio u 19. birčanskoj brigadi.

Poginuo kao borac u novembru 1944. godine kod Rogatice.